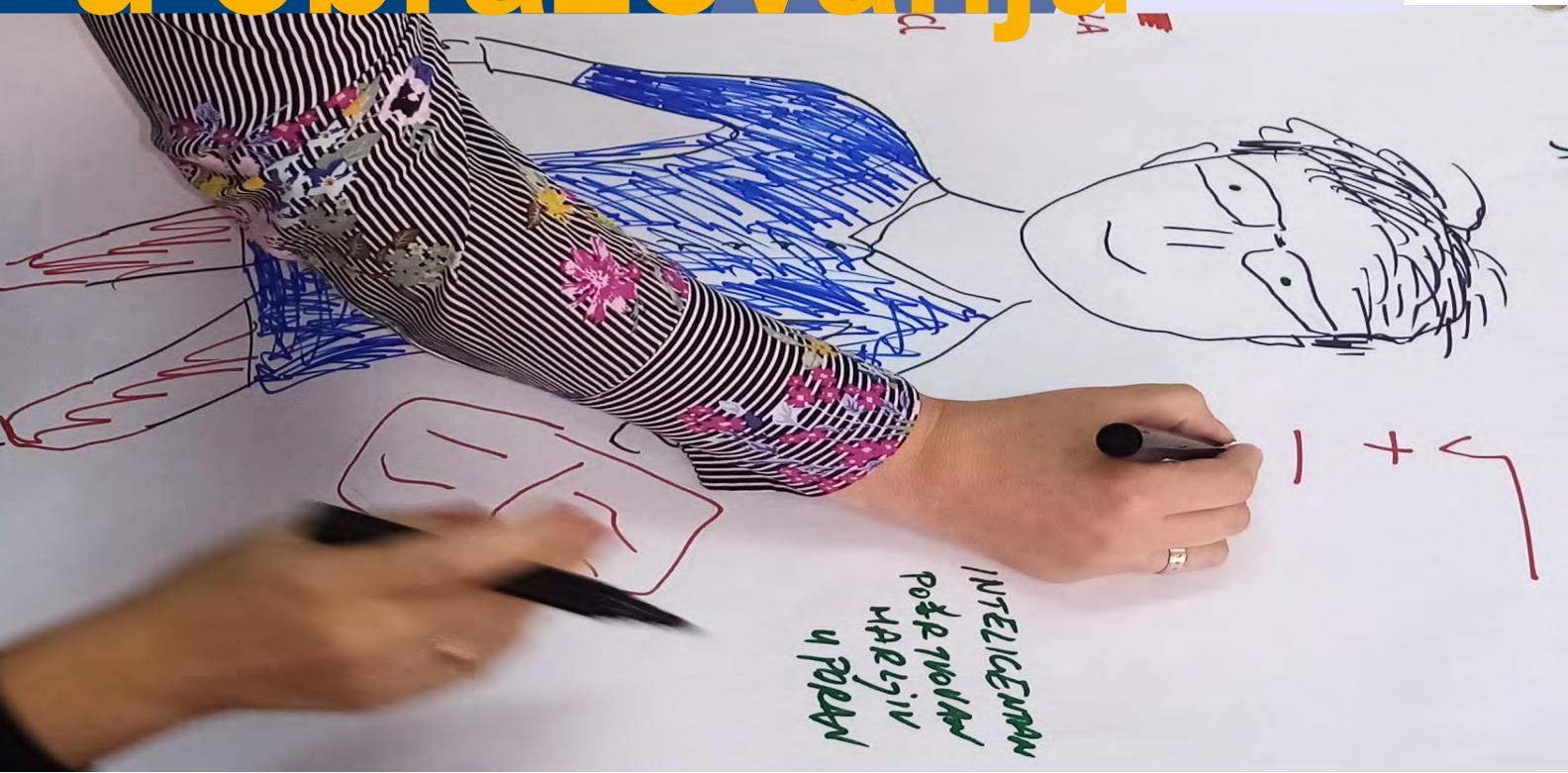

Borba protiv diskriminacije u obrazovanju

Obrazovanje kao temeljno ljudsko pravo mora se osigurati bez diskriminacije po bilo kojem osnovu. Stoga je važno da svako društvo, pa tako i ono u Bosni i Hercegovini (BiH) sa svim nivoima vlasti, prepozna diskriminaciju u obrazovanju i bori se protiv nje. Dvije decenije nakon završetka rata, mnoga se djeca u BiH još uvijek suočavaju s diskriminacijskim praksama u obrazovanju a zatim i nedostatkom inkluzivnog, kvalitetnog obrazovanja. To, u suštini, dovodi u pitanje njihovo pravo na obrazovanje. Obrazovne politike i prakse u BiH još uvijek su sklone etnonacionalnim podjelama, za razliku od promicanja međusobnog razumijevanja, tolerancije i poštovanja različitosti. Osnovni cilj Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini (Misija) ojačati je i podržati napore obrazovnih vlasti u BiH da osiguraju nediskriminatorno, inkluzivno i kvalitetno obrazovanje svojim djeci.

Dugoročna saradnja Misije s obrazovnim vlastima na svim nivoima, pored svojstvenog prisustva na terenu, ostaje neprocjenjiva u borbi za bolje obrazovanje za sve.

Podrška Misiji usmjerena je na razvoj nediskriminatornih politika i praksi, njegovanje inkluzivnog i prijatnog okruženja za učenje, unapređenje procesa podučavanja i učenja i saradnje / koordinacije između relevantnih obrazovnih tijela. U tom cilju, Misija sarađuje sa širokim krugom obrazovnih aktera (ministarstva obrazovanja, pedagoški zavodi, direktori škola, nastavnici, prosjedni inspektor, učenici i roditelji) i podržava njihove napore.

Misija takođe pruža podršku obrazovnim vlastima u donošenju zakonskih propisa koji bi omogućili potpuno uživanje prava na obrazovanje, u skladu s domaćim i međunarodnim

pravnim normama. Naprimjer, Misija je podržala vlasti da izrade Smjernice za prepoznavanje diskriminacije u oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini (Smjernice).

Misija će stalnim promoviranjem Smjernica i pružanjem podrške obrazovnim vlastima u izradi djelotvornih podzakonskih akata i procedura nastaviti usmjeravati svoje napore na podizanje svijesti i pomaganje pojedincima da prepozna, sprječe i suzbijaju diskriminaciju. Najistaknutije teme za Misiju u ovoj oblasti su „dvije škole pod jednim krovom“, jednakost upotrebe i izučavanja jezika u obrazovanju, vjerou nauka i alternativni predmet, kao i obrazovne potrebe djece Roma.

Misija je u decembru 2018. godine objavila izvještaj Dvije škole pod jednim krovom: Najvidljiviji primjer diskriminacije u oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini, kojim se ukazuje na ustaljenu praksu i probleme, a koji sadrži i preporuke za uklanjanje ove diskriminatorene prakse. Nakon objavljuvanja Izvještaja, počeo je proces zagovaranja i lobiranja s liderima političkih stranaka, obrazovnim vlastima i direktorima škola s ciljem provođenja preporuka Izvještaja. Misija je takođe intenzivirala svoju podršku školskim aktivnostima kako bi došlo do veće interakcije između učenika koji pohađaju „dvije škole pod jednim krovom“.

Misija se zalaže za jednak poštovanje jezika sva tri konstitutivna naroda u obrazovnom procesu širom BiH. U ovoj državi konstitutivni narodi imaju pravo da govore i koriste svoj maternji jezik tokom cijelog nastavnog procesa, a istovremeno imaju pravo da uče svoj maternji jezik kao predmet u javnim školama.

To ne podrazumijeva organiziranje cjelokupnog nastavnog procesa na samo jednom od ovih jezika.

Štaviše, jezičke razlike ne treba preveličavati razdvajanjem učenika na osnovu etnonacionalne pripadnosti.

Kada je riječ o vjerskom obrazovanju, Misija zagovara poštovanje prava roditelja obrazovanju svoje djece, što bi trebalo biti u skladu s njihovim vlastitim vjerskim i filozofskim uvjerenjima.

Ovim su obuhvaćeni i vjeronomućnost i alternativni predmet za učenike koji se odluče da ne pohađaju časove vjeronomućnosti. Prepoznavanje i pozitivno korištenje potencijala vjerskog obrazovanja kao pokretača međureligijskog razumijevanja važno je kako bi obrazovne vlasti izradile inkluzivne nastavne politike i prakse.

Analiza koju je Misija izradila 2018. godine, a koja se odnosi na nastavu vjeronomućnosti, pokazala je da u praksi mnoge škole ne informišu roditelje da časovi vjeronomućnosti nisu obavezni. Čak i ako budu informisani, nakon što se roditelji odluče za ovaj predmet, ne mogu promjeniti svoju odluku do završetka osnovnog ili srednjeg obrazovanja.

Misija se i dalje zalaže za uspostavljanje efikasnih sistemskih mehanizama kojima bi se osiguralo da obrazovne potrebe Roma budu zadovoljene.

Oni uključuju razvoj i provedbu akcionih planova na svim nivoima vlasti, kao i procjenu i prilagodbu tih planova, te njihovo usklajivanje s Okvirnim akcionim planom za obrazovne potrebe Roma u BiH (2018.-2022. godine).

Misija blisko sarađuje sa školama na poboljšanje okruženja za učenje i promoviranju pozitivnih primjera gdje su obrazovne potrebe Roma zadovoljene.

Kako bi se unaprijedila saradnja između međunarodnih aktera i izbjeglo preklapanje u pružanju podrške obrazovnim vlastima da izvršavaju svoje domaće i međunarodne obaveze u oblasti obrazovanja, Misija predsjedava tematskim sjednicama Grupe za koordiniranje rada na reformi obrazovanja, koja okuplja predstavnike međunarodne zajednice u BiH.

Pored toga, Misija sudjeluje i u Koordinacijskom forumu Ministarstva civilnih poslova BiH, i u Koordinacijskom forumu Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje s međunarodnim partnerskim organizacijama koje se bave pitanjem obrazovanja u BiH.

Pratite Misiju OSCE-a u BiH

Misija OSCE u Bosni i Hercegovini
Fra Andjela Zvizdovića 1, UNITIC Toranj A
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina